

STORTINGET

Innst. 236 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:240 S (2025–2026)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mathilde Tybring-Gjedde, Monica Molvær og Ola Svenneby om å beholde og forbedre nasjonale prøver og kartleggingsprøver

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen beholde og forbedre nasjonale prøver, slik at det fortsatt er mulig å ha sammenlignbar kunnskap om elevenes lese- og regneferdigheter på skolenivå og følge utvikling over tid.
2. Stortinget ber regjeringen beholde kartleggingsprøvene i regning og lesing i 3. trinn, slik at det er mulig å støtte elever, skoler og kommuner med større utfordringer.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun har uttalt seg om forslaget i brev av 16. april 2026. Uttalelsen følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene og sakens øvrige

dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Julia Eikeland, Vebjørn Gorseth og Sander Delp Horn, fra Fremskrittspartiet, Line Marlene Haugen, Lill Harriet Sandaune, Joakim Myklebost Tangen og Simen Velle, fra Høyre, Monica Molvær og Ola Svenneby, fra Sosialistisk Venstreparti, Sunniva Holmås Eidsvoll, fra Senterpartiet, Erling Sande, fra Rødt, Hege Bae Nyholt, fra Kristelig Folkeparti, Joel Ystebø, og fra Venstre, fungerende leder Guri Melby, viser til representantforslaget.

Komiteen vil understreke viktigheten av god skoleledelse og profesjonsfelleskap, der lærere, skoleledere og andre ansatte har tid og ressurser til å sørge for god og tilpasset undervisning for alle elever.

Komiteen vil påpeke at det er viktig med åpen og tilgjengelig informasjon om utviklingen i elevenes ferdigheter som kan brukes av forskere, nasjonale skolemyndigheter, skoleeiere, skoleledere og lærere til å utvikle og forbedre skolen.

Komiteen merker seg at Funksjonshemmedes fellesorganisasjon i sitt skriftlige innspill viser til at nasjonale prøver i dag ikke er tilgjengelige for alle elever. Manglende universell utforming og utilstrekkelige tilretteleggingsmuligheter utgjør barrierer som gjør at enkelte elever ikke får vist sine faktiske ferdigheter.

Komiteen merker seg videre at det i de skriftlige innspillene er varierende oppfatninger om nasjonale prøver og kartleggingsprøver, men at det er enighet om at skolen trenger kunnskap om elevenes læring for å kunne drive målrettet kvalitetsutvikling og sikre tidlig innsats.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti, viser til at de nasjonale prøvene skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med læreplanens mål for de grunnleggende ferdighetene lesing, regning og engelsk. Formålet med prøvene er å gi informasjon til elever, lærere, skoleledere, foresatte og kommunale og nasjonale skolemyndigheter. Flere evalueringer og undersøkelser viser imidlertid at nytteverdien av de nasjonale prøvene er svak, og at verdien av prøvene blir mindre jo nærmere klasserommet man kommer. Utdanningsdirektoratet har også innrømmet at analyseverktøyet som ble brukt, gav feil i resultater fra nasjonale prøver fra 2014 til 2021. Skolen har derfor vært styrt på et feilaktig grunnlag. Flertallet mener at det er på høy tid med endring av dette systemet. Flertallet vil understreke at disse prøvene har store kostnader, og binder opp midler som kan bli brukt på mer læringsstøttene tiltak som kommer elevene til gode.

Flertallet viser til at både statsrådets uttalelse og flere av høringsinnspillene understreker at dagens prøver har et uheldig og uklart dobbelt formål. De skal både fungere som styringsverktøy for skoleeiere og myndigheter og samtidig være læringsstøtte i klasserommet. Erfaringer, forskning og offentlige utredninger viser at dette svekker prøvenes kvalitet på begge områder, og særlig at prøvene gir for lite relevant og anvendbar informasjon for lærere.

Flertallet mener videre at representantforslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til det brede kunnskapsgrunnlaget som allerede foreligger. Etter over 20 år med nasjonale prøver og kartleggingsprøver er det ikke vist at de har bidratt til å redusere faglige og sosiale ulikheter i skolen. Tvert imot viser både forskning og erfaringer fra skolesektoren at ulikheter består, og i noen tilfeller forsterkes mellom elever, skoler og kommuner.

Flertallet er også kritisk til å styre skolen på en måte som legger opp til å produsere sammenlignbare resultater mellom skoler og kommuner. Flertallet mener dette bidrar til rangering, konkurranse og kan føre til uheldig press på både elever og ansatte, uten at det gir bedre undervisning eller læring.

Flertallet viser til at det er et solid kunnskapsgrunnlag om utfordringer med hvordan kartleggingsprøver har fungert til nå. Flertallet viser til at Utdanningsforbundet i sitt høringsinnspill skriver at de over lang tid har formidlet erfaringer fra sine medlemmer.

Det er særlig på 1. trinn prøvene har fungert dårlig for både lærere og elever, men tilbakemeldinger og forskning viser også utfordringer på 3. trinn. Blant annet kommer det fram at resultatene kun gir informasjon om hvem som er under kritisk grense (et fåtall av elevene), og at lærerne ikke får tilgang til hele besvarelsen. Dette gjør det vanskelig å gi elevene god oppfølging.

Flertallet mener at når det foreligger kunnskap om slike grunnleggende og store utfordringer med dagens kartleggingsprøver, så må prøvene erstattes av bedre verktøy for lærerne. Flertallet viser til at regjeringen har varslet at den vil utvikle nye prøver med et læringsstøttende formål, og at det tas grep for å sikre kartleggingsverktøy som i større grad bidrar til å treffe behovene lærerne har i det faglig-pedagogiske arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre er bekymret for at regjeringen er i ferd med å avvike dagens nasjonale prøver og erstatte dem med prøver som lærere frivillig kan ta i bruk, og som ikke lenger vil gi systematisk kunnskap om elevenes lese- og regneferdigheter på skole- og kommunenivå. Disse medlemmer mener det vil frata forskere, nasjonale myndigheter og skoleeiere nødvendig kunnskap om situasjonen i norsk skole. Uten nasjonale prøver blir det vanskeligere både å lære av skolene som lykkes, og å støtte dem som har svakere resultater. Det vil også svekke kommunenes grunnlag for skoleutvikling i samarbeid med skoleledere og profesjonsfelleskap.

Disse medlemmer mener en kunnskapsskole forutsetter godt lederskap på alle nivåer og sterke profesjonsfelleskap der lærere, skoleledere og andre ansatte har tid til å samarbeide om skolens kjerneoppgave: god undervisning. Det forutsetter også profesjonelle skoleeiere som har det overordnede ansvaret for at elevene får den opplæringen de har krav på. Skal lærere, skoleledere, skoleeiere og nasjonale myndigheter lykkes, må de ha kunnskap om elevenes læringsresultater. De trenger et felles og sammenlignbart kunnskapsgrunnlag som kan brukes i kvalitetsdialogen på tvers av nivåer. Disse medlemmer mener derfor det fortsatt er behov for nasjonale prøver og kartleggingsprøver som gjør det mulig å følge utviklingen over tid, støtte skoler med større utfordringer og lære av dem som lykkes. Disse medlemmer mener kunnskap om skolen er en forutsetning for kvalitet i skolen.

Disse medlemmer vil videre understreke at nasjonale prøver bidrar til en kunnskapsbasert debatt om norsk skole som også foreldre, lokalsamfunn, media og forskningsmiljøer kan delta i. Offentlig statistikk og åpenhet om elevenes resultater er viktig i et demokratisk samfunn, både for tilliten til skolen og for muligheten til å diskutere hvordan den kan bli bedre. Dette sikrer også elevenes rettssikkerhet.

Disse medlemmer vil understreke at lesing og regning er grunnleggende ferdigheter og en forutsetning for læring i alle fag. Det er videre en klar sammenheng mellom elevenes resultater på nasjonale prøver og sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring. Disse medlemmer mener derfor at nasjonale prøver kartlegger en sentral del av skolens samfunnsoppdrag. Disse medlemmer er bekymret for at avviking av nasjonale prøver vil føre til større forskjeller mellom elever, skoler og kommuner.

Disse medlemmer viser til Rambøll-undersøkelsen «Behov for informasjon og støtte i arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen», 29. juni 2023, der nesten alle kommunale skoleeiere forteller at de bruker nasjonale prøver og kartleggingsprøver i lesing og regning på 3. trinn for å følge med på elevenes utvikling og sette langsiktige mål. Disse medlemmer viser til at også nasjonale myndigheter bruker slik informasjon som grunnlag for politikktutvikling og prioriteringer.

Disse medlemmer mener det er viktig å videreføre nasjonale prøvers funksjon som styringsinformasjon for lokale og nasjonale myndigheter, samtidig som støtteressurser til skolene og lærernes faglig-pedagogiske arbeid bør forbedres. Disse medlemmer mener det er viktig at resultatene på nasjonale prøver ikke brukes til unødvendig detaljstyring.

Disse medlemmer fremmer dermed følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen beholde og forbedre nasjonale prøver, slik at det fortsatt er mulig å ha sammenlignbar kunnskap om elevenes lese- og regneferdigheter på skolenivå og følge utvikling over tid.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen har vedtatt å fjerne kartleggingsprøvene på 1. og 2. trinn, og vurderer også å avvike kartleggingsprøvene i lesing og regning på 3. trinn. Disse medlemmer vil understreke at kartleggingsprøver tidlig gjør det mulig å fange opp elever som trenger ekstra støtte tidlig. Når elever får tilpasset oppfølging og opplever framgang, styrkes både mestringsfølelse og motivasjon, og dette er særlig viktig de første skoleårene. Disse medlemmer mener standardiserte kartleggingsprøver gir lærerne et felles verktøy, uavhengig av skole og kommune. Det reduserer risikoen for tilfeldig praksis, gjør det lettere å prioritere elever med størst behov og kan bidra til sosial utjevning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen beholde kartleggingsprøvene i regning og lesing i 3. trinn, slik at det er mulig å støtte elever, skoler og kommuner med større utfordringer.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at skriving er en av de grunnleggende ferdighetene i norsk skole. Det er grunn til å tro at det også er den ferdigheten som er mest under press som følge av hyppig bruk av kunstig intelligens og språkmodeller som kan generere avanserte tekster ved et tastetrykk. Flertallet er derfor bekymret for en situasjon der norske elevers skriveferdigheter reduseres dramatisk, uten at storsamfunnet fanger det opp, på grunn av manglende representativt informasjongrunnlag på samfunnsnivå.

Flertallet er av den klare oppfatning at dette er en problemstilling som man på politisk nivå må ta på stort alvor. I den forbindelse viser flertallet til forslaget 6 i Dokument 8:10 S (2025–2026), jf. Innst. 79 S (2025–2026), som lød:

«Stortinget ber regjeringen utvikle nasjonale læringsstøttende utvalgsprøver i skriving for elever fra mellomtrinnet til ungdomstrinnet.»

Flertallet viser videre til Landslaget for norskundervisnings skriftlige innspill til dette forslaget, hvor de skriver:

«For mange norsklærere er det gitt at når leseforståelsen går nedover på nasjonale og internasjonale leseprøver, så er det å forvente at det står enda dårligere til med skriveferdighetene. Utvalgsprøver i skriving [...] kan bidra til at denne forståelsen når fram til flere. Slike prøver betyr ikke at samlet testtrykket på hver enkelt elev må bli så mye høyere. Et statistisk utvalg er langt fra alle. Men innsikten en kan få gjennom slike prøver, kan bidra til å styrke arbeidet med skriveoppgaver, -opplæring og -vurdering i skolen. Et mer systematisk arbeid med dette, vil også på sikt kunne forbedre leseferdighetene, igjen fordi vi vet at disse ferdighetene henger tett sammen.»

Flertallet viser til at nevnte forslag i Innst. 79 S (2025–2026) ble stemt ned med 57 mot 44 stemmer i Stortinget 13. januar 2026. Flertallet er av den oppfatning at det vil være et viktig skritt for Stortinget å be regjeringen vurdere slik utvikling og innfasing. En slik vurdering bør handle om å innhente kunnskap og belyse positive og negative sider ved en utvikling av nasjonale leseprøver, og vurdere tiltak som kompenserer for eventuelle negative sider.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å utvikle nasjonale læringsstøttende utvalgsprøver i skriving for elever fra mellomtrinnet til ungdomstrinnet.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser

videre til en annen del av nevnte skriftlige innspill fra Landslaget for norskundervisning, hvor det står:

«I den samme perioden som det ikke er gjort utvalgsprøver i skriving, er det heller ikke satset på forskningsprosjekter som kan avdekke kunnskap om elevers skrivekompetanse ut fra de prøvene som blir avholdt hvert år, nemlig eksamen på 10. trinn, Vg2 yrkesfag og Vg3 studieforbereende. Om det ikke er vilje til utvalgsprøver på 5. og 8. trinn, bør det i det minste være vilje til å vite mer om kompetansen som blir vist på eksamen.»

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til forskning som kan avdekke kunnskap om elevers skrivekompetanse ut fra eksamen på 10. trinn, Vg2 yrkesfag og Vg3 studieforbereende, i tråd med gjeldende prinsipper for personvern.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke viktigheten av gode og objektive verktøy for kunnskapsmåling og kunnskapsutvikling i skolen. Resultatene fra nasjonale prøver synliggjør at det er store kvalitetsforskjeller mellom skoler, kommuner og fylker i Norge. Det kan være flere år med læring som skiller elevene på samme trinn.

Disse medlemmer vil videre vise til at det er stor variasjon i Skole-Norge knyttet til opplevd nytte og bruk av dagens prøver og tester i skolen. Disse medlemmer mener at det er behov for en større sammenheng og helhet på prøvefeltet. Disse medlemmer mener videreutvikling av kvalitetsvurderingssystemet må diskuteres med utgangspunkt i hvordan det best kan gi elever, lærere, skoleledere, skoleeiere, myndighetene og offentligheten tilstrekkelig informasjon til utvikling av undervisning og oppfølging i, og av, skolene.

Disse medlemmer viser videre til at Nasjonalt lesesenter ved Universitetet i Stavanger har påpekt at kartleggingsprøvene i lesing har flere forbedringspunkter. Disse medlemmer vil også påpeke at det i arbeidet med nasjonale prøver og kartleggingsprøver er viktig at skoleeiere og skoleledere har god kunnskap om bruken av prøvene og hvordan en kan sette inn målrettede tiltak.

Disse medlemmer vil understreke at å kunne lese, skrive og regne er en forutsetning for all videre læring. Det er derfor av stor betydning at lærerne har gode og objektive verktøy som kan måle ferdigheter, nivå og fremgang. Disse medlemmer mener derfor at verk-

tøy som nasjonale prøver og kartleggingsprøver må beholdes, men vil samtidig påpeke at det er viktig å være åpen om at det er et forbedringspotensial. I arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen er det viktig at prøvene utvikles i samarbeid med lærere og forskere for å sikre relevans til læreplanene og hverdagen i skolen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen beholde og forbedre nasjonale prøver, slik at det fortsatt er mulig å ha sammenlignbar kunnskap om elevenes lese- og regneferdigheter på skolenivå og følge utvikling over tid.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen beholde kartleggingsprøvene i regning og lesing i 3. trinn, slik at det er mulig å støtte elever, skoler og kommuner med større utfordringer.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til forskning som kan avdekke kunnskap om elevers skrivekompetanse ut fra eksamen på 10. trinn, Vg2 yrkesfag og Vg3 studieforbereende, i tråd med gjeldende prinsipper for personvern.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen vurdere å utvikle nasjonale læringsstøttende utvalgsprøver i skriving for elever fra mellomtrinnet til ungdomstrinnet.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 5. mai 2026

Guri Melby
fung. leder

Simen Velle
ordfører

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1876

16. april 2026

Representantforslag 240 S (2025–2026) om å beholde og forbedre nasjonale prøver og kartleggingsprøver

Kvalitetsutviklingssystemet i norsk skole skal fremme elevenes læring. Systemet må bestå både av prøver som er gode verktøy for lærere og profesjonsfellesskap til å støtte elevenes læring, men også verktøy som bidrar til at skoler, lokale skolemyndigheter og nasjonale utdanningsmyndigheter kan ta gode og informerte valg og gjøre prioriteringer. Slik kan vi legge til rette for kvalitetsutvikling på alle nivåer, med utgangspunkt i et bredt kunnskapsgrunnlag. Samtidig må vi erkjenne at dagens system for kvalitetsutvikling i skolen har noen utfordringer. En rekke aktører har ulike behov for informasjon, som skal ivaretas av et begrenset antall prøver og undersøkelser.

Nasjonale prøver

Regjeringen satte i 2022 ned et partssammensatt utvalg, som avga NOU 2023: 27 *Et nytt system for kvalitetsutvikling*. Utvalget bemerker at en hovedutfordring med dagens nasjonale prøver er at de i for liten grad gir relevant informasjon og støtte til lærerens faglig-pedagogiske arbeid. Prøvene har i dag et dobbelt formål fordi de både skal gi informasjon som støtte til lærerens underveisvurdering og gi styringsinformasjon til skoleeier og nasjonale myndigheter. Utvalget vurderer at det er krevende å oppfylle begge disse formålene på en god måte i en og samme prøve. Videre er innholdet i prøvene utviklet slik at de gir mest treffsikker informasjon om «gjennomsnittseleven», noe som igjen gjør at den samlede informasjonen fra prøvene om elever som presterer høyt eller lavt på skalaen, er mer usikker.

I Meld. St. 34 (2023–2024) *En mer praktisk skole*, følger regjeringen opp Kvalitetsutviklingsutvalgets anbefalinger. Et viktig tiltak er å utvikle et nytt system for kvalitetsutvikling i skolen. Som følge av at dagens nasjonale prøver ikke svarer godt nok til behovene i skolen, varslet regjeringen at den blant annet vil utvikle nye prøver med et læringsstøttende formål som støtter opp under mål og prinsipper for det nye kvalitetsutviklingssystemet. På sikt skal disse erstatte dagens nasjonale prøver. Kunnskapsdepartementet ga i juni 2025 oppdrag til Utdanningsdirektoratet om å utvikle nye prøver med læringsstøttende formål. Direktoratet skal vurdere hvordan det kan bli bedre sammenheng mellom de ulike prøvene og verktøyene som skal brukes i arbeidet med kvalitetsutvikling i skolen, og det er behov for å utrede ulike alternativer for hvordan de nye prøvene kan utformes. Direktoratets første delleveranse av oppdraget illustrerer med ulike scenarier at nye læringsstøttende prøver kan innrettes på ulike måter, med konsekvenser for hva slags informasjon som er tilgjengelig for hvem. Partene i skolen er involvert i utviklingsarbeidet som nå pågår med de nye prøvene, og direktoratet innhenter synspunkt og erfaringer fra brukergruppene. På nåværende tidspunkt er det viktig at direktoratet får anledning til å arbeide faglig med utredningsarbeidet og involvering. Etter planen skal Utdanningsdirektoratet levere delleveranse 2 innen 1. juni 2026, og der beskrive alternative løsninger.

Som jeg har meddelt i flere svar på spørsmål til skriftlig besvarelse fra representanten Mathilde Tybring-Gjedde, blant annet nr. 1960 (2025-2026) og nr. 2133 (2025-2026), inngår det i oppdraget til Utdanningsdirektoratet å utrede hvilken informasjon nye prøver kan gi til lokale skolemyndigheter og forskningsformål. Jeg er svært opptatt av at vi skal ha et godt og relevant kunnskapsgrunnlag for å kunne følge utviklingen i skolen. Som regjeringen varslet i Meld. St. 34 (2023–2024), kan det være aktuelt å utrede andre verktøy som kan dekke lokale skolemyndigheters informasjonsbehov. Samtidig ønsker vi ikke å øke det samlede omfanget av obligatoriske tester og prøver i grunnskolen, noe som ligger som en føring i oppdraget. Jeg vil understreke at nasjonale prøver er én av flere kilder til kunnskap om tilstanden og utviklingen i skolen. Siden dagens nasjonale prøve ikke godt nok oppfyller sitt doble formål, er styringsinformasjon et sekundært formål i det pågående arbeidet med å utvikle læringsstøttende prøver, og behovet for styringsinformasjon skal i utgangspunktet ikke begrense prøvenes læringsstøttende formål. Slik det ble problematisert i NOU 2023: 27, kan det være krevende å utvikle gode verktøy som kan gi lærerne relevant og utviklingsorientert informasjon om elevene til det faglig-pedagogiske arbeidet hvis de samme prøvene skal utformes for å gi aggregert, sammenlignbar styringsinformasjon.

Jeg er opptatt av at vi har en kunnskapsbasert politikk, og undres derfor over hvorfor forslagsstillerne ikke viser til eller drøfter noe av det omfattende underlaget som forelå forut for behandlingen av Meld. St. 34 (2023–2024).

Jeg merker meg at forslagsstillerne konstaterer at læringsstøttende prøver ikke lenger vil gi systematisk kunnskap om elevenes lese- og regneferdigheter på skole- og kommunenivå. Hvilken informasjon skolemyndigheter kan få uten at det begrenser prøvenes læringsstøttende formål, utredes altså av Utdanningsdirektoratet. Nye læringsstøttende

prøver kan gi rikere informasjon om læring ved en gitt skole eller kommune enn i dag. Målet er at dette kan gi et bedre grunnlag enn i dag for at skoler og lokale skolemyndigheter kan identifisere styrker og svakheter, og prioritere videre utviklingsarbeid. Videre kan et tydelig og avgrenset formål gi bedre mulighet for å tilpasse prøvene til ulike elevgrupper med en adaptiv tilnærming, slik at elevene får oppgaver som er bedre tilpasset deres ferdighetsnivå underveis – slik komiteens medlemmer fra Høyre var opptatt av i sin omtale av nasjonale prøver i behandlingen av Meld. St. 34 (2023–2024).

Jeg registrerer videre at det for forslagsstillerne er et viktig og selvstendig poeng at prøveresultatene skal være sammenlignbare mellom skoler. Selv om åpenhet om resultater er en forutsetning for dialog og samarbeid om kvalitetsutvikling i skolen, er det for meg sentralt at resultater formidles på en slik måte at det reduserer utilsiktet og uheldig rangering og konkurranse mellom skoler og kommuner. Derfor er dette også en føring til Utdanningsdirektoratet i arbeidet med å utvikle nye prøver.

Kartleggingsprøver

Dagens kartleggingsprøver i lesing og regning er laget for å identifisere elever som trenger ekstra oppfølging tidlig i opplæringsløpet, og prøvene er obligatoriske på 3. trinn.

NOU 2023: 27 pekte på at formålet med dagens kartleggingsprøver blir forstått ulikt, og at dette får konsekvenser for hvordan resultatene blir tolket og brukt. Videre gir dagens kartleggingsprøver bare relevant informasjon om de elevene som trenger ekstra hjelp, om lag 20 prosent av elevene, selv om alle elevene må gjennomgå de samme prøvene. Det er en forholdsvis moderat andel av lærerne som oppgir at dagens kartleggingsprøver er nyttige i kvalitetsutviklingsarbeidet.

Når vi vet at det er utfordringer med dagens kartleggingsprøver, er jeg opptatt av å ta grep slik at vi får kartleggingsverktøy som i større grad bidrar til å treffe behovene lærerne har i det faglig-pedagogiske arbeidet. I Meld. St. 34 (2023–2024), varslet regjeringen at det skal vurderes å utvikles nye prøver i lesing og matematikk på 3. trinn, for å erstatte dagens kartleggingsprøver. De læringsstøttende prøvene som på sikt skal erstatte dagens nasjonale prøver vil i større grad gi gode beskrivelser av elevenes faglige ståsted og forslag til oppfølging, med en tydelig kobling til innholdet i læreplanverket. Til forskjell fra dagens nasjonale prøver, vil verktøyet ha en tydelig formativ innretning. Følgelig er det naturlig å vurdere om løsningen med læringsstøttende prøver også kan fylle funksjonen til dagens kartleggingsprøve på 3. trinn. I forbindelse med oppdraget om å utvikle læringsstøttende prøver, vil derfor Utdanningsdirektoratet vurdere om det nye prøvekonseptet kan ivareta behovet for å identifisere elever som trenger ekstra hjelp tidlig i opplæringen, og om en ny prøve med læringsstøttende formål kan erstatte dagens kartleggingsprøver på 3. trinn. Kunnskapsdepartementet har bedt direktoratet om å komme tilbake med forslag til hvordan kartleggingsprøvene kan erstattes og forbedres, som en del av delleveranse 2.

God kartlegging av elevenes ferdigheter er avgjørende for å sikre tidlig innsats, tilpasset opplæring og intensiv opplæring. Ambisjonen om at elevene skal få tid og ro til å lære det grunnleggende først, er noe jeg deler. Jeg vil i den anledning vise til at regjeringen allerede

har startet arbeidet med for å vurdere hvordan skoledagen for de yngste elevene kan endres, blant annet for å legge til rette for særlig tett oppfølging av elevenes utvikling av lese-, skrive- og regneferdigheter.

Avslutning

Som det fremkommer av svaret, pågår arbeid med å utvikle både de nasjonale prøvene og kartleggingsprøvene i skolen. Jeg deler forslagsstillernes engasjement for at vi må ha kunnskap om tilstanden i norsk skole, men jeg mener forslagene om å beholde dagens nasjonale prøver og kartleggingsprøvene i liten grad tar innover seg kunnskapsgrunnlaget og lærernes behov for bedre støtteverktøy til undervisningsvurdering. Det er noe utfordrende å se forskjell på forslagsstillernes bemerkning om at nasjonale prøver og kartleggingsprøver gjerne kan forbedres, og regjeringens pågående arbeid med å nettopp utvikle bedre og mer treffsikre prøver og verktøy i et helhetlig kvalitetsutviklingsystem. Jeg vil også bemerke at dagens nasjonale prøver og kartleggingsprøver på 3. trinn vil beholdes inntil nye prøver er utviklet.

Utviklingen av et nytt system for kvalitetsutvikling skal legge bedre til rette for kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolen. Et sentralt mål med utviklingen av nytt kvalitetsutviklingsystem er å få bedre sammenheng mellom de ulike prøvene og verktøyene som brukes i arbeidet med kvalitetsutvikling. Slik vil et helhetlig system for kvalitetsutvikling i grunnopplæringen gi et bredt kunnskapsgrunnlag, der også skoler, skoleeiere, nasjonale myndigheter og forskere kan få innsikt i utvikling over tid.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur